

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАН“

вносить: в Австрії:  
 ва цілій рік . . . . . 24 К  
 за пів року . . . . . 12 К  
 на чверть року . . . . . 6 К  
 на місяць . . . . . 2 К

## За границею:

на цілій рік: зі щоденною ви-  
 силкою 7 долярів або 14 рублів;  
 з висилкою двічі в тижні 6 до-  
 лярів або 12 рублів; з висилкою  
 що суботи 5 долярів або 10 руб.  
 Поодиноке число по 10 сотіків.

Телефон Редакції ч. 1484.

Кonto почт. щадниці ч. 98.704.

# РУСЛАН

Християнсько-сусільний днівник.

„Вирвеш ми очі і душу ми вирвавши: а не возьмеш милоти і віри не возьмеш,  
 бо руске ми серце і віра руска“. — З Русланових поемів М. Шашкевича.

## Чи се веде до розоруження?

(X) Тепер загально веде ся річ в дипломатичних кругах про розоруження, а однак серед сего дипломатичного змагання в дійсності мало що не всі держави скріплюють і помножують свої воєнні сили. До сих держав передовім треба зачислити Францію і Німеччину.

Франція обходила тепер велике съято вибору нового предсідника речі посполитої, Поянкаре, котрий відбирає численні лестні і шумні бажання від монархів, а особливо незвичайні запевнюючи приязні від царя. Але після сих торжественных заяв слідувало тепер щоденщина, журби і клопоти. Однак щастє все сприяло єму і сим разом також єго не опустило. Опозиція, котра звичайно проявляється з почином урядованих державника, сим разом якось не вважала потрібним виступити проти єго правительства, котрого кермує держить Бриян. Поянкаре здавався доси занадто самостійним і палким, а тепер вважають сі прикмети вельми добрими, бо вся французька суспільність роздратована новою військовою предложою в німецькім парламенті, котрою метою є значне скріплене і помножене військової сили Німеччини. В сій хвилі отже у Франції в всій тій думки, що треба скріплюти воєнну силу Франції, розходить ся лише о способи, як се перевести. Продовженем військової служби можна би стат війска піднести о 200.000 людей і се вистарчило би в часі миру, але лише що до числа, бо відомо, що фізична якість французького жовніра не дорівнює зовсім німецьким. Передовім отже розходить ся о се, щоби з почином війни пограничне військо не було прямо заскочене противником. Скріплене і помножене має отже відбувати ся безупинно, а в тій цілі мають бути покликані на східну границю три дальші військові корпуси, котрих місце займуть нові формациї.

Однак коли маємо ще на тімці резерви, тоді побачимо, що французька військова сила зо-

всім не доросла німецькій. Розходить ся отже о се, як вирівнати єю ріжницю. Засліплені народною загорілостю Французи запевнюють, що 100 французьких жовнірів дорівнюють 150 німецьким. Однак попри такі погляди загорілців є також поважні предлоги. Так між іншими деякі дораджують стягнути сюди африканські війска в значній скількості і добровільним матеріалом воєнним випередити Німців. Однак се дало би ся перевести доперва протягом десяток літ. Інша справа знов що до поліпшення воєнного матеріалу. Наколи Франція хоче дати лішше уоружене і лішшу зброю, як Німеччина, то се вимагати не величезних сум. Підвищене президенціального числа і поправа плати буде вимагати 500—700 мільйонів франків, о які теперішній бюджет військовий збільшив ся. З того однак що аваншеля не обернено би на нове уоружене і на поправу теперішньої організації військової.

Все те треба було вже доси зробити, але сего не виконано, щоби є так уже високий військовий бюджет дальше не підвищувати, бо для недобору нема в скарбі державнім покриття. В дійсності тепер уже є недобір пів мільярда на 1913 рік, як се виказав у звіті Генрі Шерон. В тім однак не вчислено коштів мароканського походу, котрих ще наявіть не можна обчислити, не вчислено також нових кредитів, котрі треба буде ухвалити. Розходить ся тут о законі про обезпеку робітників, про обезпеку на старість, підмоги для родин в численними дітьми, а все те вимагає значних видатків. Потреба також на будові каналів і пристаней, конечних для оборони краю.

Що до дальнього обсягу, то показує ся потреба доповнення тяжкої полової артилерії, котра находить ся в починках, кріпості вистачені лише в часті потрібними гарматами, а для вправи треба устроїти великі полеві тaborи. Крім того давно вже задумано впровадити нові карабіни, однак се відрочено з огляду на великі видатки на пізніший час, але видатки сі в неминучі і треба буде їх

зробити як найскорше. Задля того можна сумішати ся, чи теперішне одушевлене воєнне не остигне, наколи виявить ся, що наявіть по таких великих видатках не дастя ся осiąгнути бажаного успіху. Очевидно Англії і Росії се на руку, наколи їх союзниця матеріально підкопає ся, бо через те скріпляє ся їх становище, о що Імпередовім розходить ся.

Все те однак став певним доказом, що держави змагають не до розоруження, але до збільшення і скріплення воєнної сили, а коли Франція їй Німеччину йдуть із собою навпреди в тім напрямі, то годі іншим оставати позаду і наражувати ся на се, щоби їх в скрутній хвилі несподівано і неприготовані заскочено. Отє розкриває не дуже відрадні вигляди.

## Християнство а соціалізм.

Написав о. Стефан Білинський, гімн. катехіт в Жовкові.

(Дальше).

4. А що сказати про діяльність? Хто більше добра посіяв — християнство, чи соціалізм? „По плодах пізнаєте їх“ — сказав Христос. Писати про діяльність Христ. Церкви можна цілі томи. Взяти лиши те, що зробив сам Христос за коротесенький час, бо за час 3½ року своєї прилюдної діяльності, а повсталі би цілі гори книг, не томи. А про діяльність єї 12 апостолів. Та пошо аж усіх братів, вистарчить згадати про діяльність одного з них лиши такого съв. А п. Павла, а певно що прийшло би нам осінні книги писати? Котрий із соціалістів тільки натрудився і на тільки жертви, муки, гонень, проб і небезпек своє власне життя виставлив, стілько наголоводував ся, стілько разів смерти в очі заглядав, стілько різок, бичував і туртур вітерпів, що один съв. Ап. Павло? Зганім усіх мучеників, тих правдивих, надземських героїв перших віків, — скажім широ: чи не гідні они того, щоб їх не лиш подивляти, але і почи-

краска її лиць і зворушене заінтерговали мене. Куди она побігла і зачим? А що був ярозумний не по літам, тому скоро уявив собі і зрозумів все: она побігла сад за тим, щоби скристати з виїзду моїх строгих родичів і за-

брести ся в малинник, або нарвати собі черешень! Коли так, то і я, чорт побери, піду їсти черешні! Кинув я підручник і побіг у сад.

Підбігаю до черешень, але її вже там нема. Она минула малинник, агресник, шалаща сторожа та пішла через город до ручаю, бліда та переполохана найменшим шумом. Я підкрадаю ся за нею і бачу, ванове, ось що. На береї ручаю, між грубими пнями двох старих дерев, стойть мій старший брат Саша; по його лиці не слідно, щоби єго боліли зуби.

Він глядить на стрічку Зіночці а ціла його стать, озарена, як сонцем, виразом щастя. А Зіночка, немов би її хто гонив до Собачої печери і велів дихати вухляним квасом, ішла до него, ледви двигаючи ногами, причім тяжко дихала і закинула назад голову.. По всему видно, що она йде на рандеву перший раз в житті. Але ось она підходить... Пів мінuty

они мовччи дивлять ся одно на друге і якби не вірять своїм очам. Опісля яксь сила пхах Зіночку на перед, она кладе руки на плечі Саші і клонить свою голову на єго камізельку. Саша съміє ся, бормоче щось без звязі і з незрученості дуже влюбленого чоловіка кладе обії свої долоні на лиці Зіночки.

А погода, панове, прогарна! Гора, за якою

Ант. П. Чехов.

## Зіночка.

Товариство ловців почувало в селянській сів'їкім сіні. У вікні заглядав місяць, на улиці сумно тирликала гармонійка, сіно відавало нудкий, з легка подражуючий запах. Ловці говорили про собаки, про жіві, про першу любов, про бекаси. Після того, як вже перебрано кісточки всіх знакомих пань та оповідено сотню анекдот, найтовстіший з ловців, подібний в потемках на копію сіна, який говорив глубоким штабово-офіцірським басом, голосно зівнув і сказав:

— Не велька штука бути любленим: пані на те соторвоні, щоби любити нашого брата. А ось, панове, чи ненавиджено кого з вас, ненавиджено пристрастно, бішено? Не до съвідчав хто з вас триумфу ненависті? А?

Відповіді не було.

— Ніхто, панове? — запитав штабово-офіцірський бас. — А ось мене ненавиділа, ненавиділа гарненька дівчину і на самім собі міг я вичути симптоми першої ненависті. Першої, панове, тому що се було щось проти-лежного першої любові. Впрочому, те, що я розкажу, діяло ся, коли я ще нічого не розумів, ні любові, ні ненависті. Мені тоді було літ вісім, але се дрібне; тут, панове, важкий не він, але она. Ну, прошу слухати. Одного прегарного, літного вечера, перед заходом сон-

ця, я і моя гувернантка Зіночка, дуже міле і поетичне соторвоні, яке недавно перед тим випущено з інститута, сиділи в дитячій комнаті і учили ся. Зіночка гляділа розсіяно у вікна і говорила:

— Так. Ми вдихаємо кисень. Тепер скажіть мені, Петя, що ми вдихаємо?

— Вугляний квас, — відповів я, дивлячи ся в те саме вікно.

— Так, — притакувала Зіночка. — А на відворот ростили: вдихають вугляний квас а вдихають кисень. Вугляний квас містить ся в зельтерській воді і в самоварнім загарі. Се дуже шкідний газ. Близько Неаполя є так звана Собача вечера, яка містить в собі вугляний квас; пущена до неї собака задихує ся і гине.

Ся нещасна Собача печера близько Неаполя вичерпє хемічну мудрість, поза яку не рішить ся йти ні одна гувернантка. Зіночка все горячо обстоювала користь природних науок, але ледви чи знала она з хемії ще що небудь, окрім сеї печери.

— Ну, она веліла повторити. Я повторив. Она запитала, що таке овід. Я відповів. А на подвір'ї під сю пору, коли ми живали овід і печеру, мій отець збирав ся на лови Собаки вили, досягнені копії петерпельово підносили то одну ногу, то другу і зглядали ся на візників, лякеї налаштовували тарантас торбинами і всякою всячиною. Біля тарантас стояла бричка, в яку сідали мати і сестри,

щоби їхати до Іванівських на іменини. Дома лішилися ся тільки я, Зіночка і мій старший брат — студент університета, якого боліли зуби. Можете уявити собі мою завість і нудьбу!

— Так що ми вдихаємо? — запитала Зіночка, дивлячи ся вікно.

— Кисень...

— Так, а овідом називає ся місце, де, як нам здає ся, земля сходить ся з небом...

— Але ось двигнув ся в місця тарантас, а за ним бричка.. Я відів, як Зіночка вийшла з кишені якусь записочку, судорожно зімніла Ї і притиснула до висок, опісля спаленіла і поглянула на годинник.

— Так памятайте, — сказала она: — близько Неаполя є так звана Собача печера... — она знів поглянула на годинник і продовжала: — де, як нам здає ся, небо сходить ся з землею...

Бідолашна в сильнім зворушені перешла ся по комнаті і ще раз поглянула на годинник. До кінця нашої лекції оставало ще більше, як пів години.

— Тепер аритметика, — сказала она, тяжко дихаючи і перелистовуючи дрожачою рукою підручник з прямірами. — Ось рішите задачу ч. 325., а я ...зараз прийду...

Она вийшла. Я чув, як она звігла в діл по сходах, а опісля бачив через вікно, як її голуба одяга миготіла через подвіре та ще

Виходить у Львові що днія крім неділь і руских съвят о 5 год по полуночі. — Редакція, адміністрація і експедиція „Руслан“ при ул. Хмельовського ч. 15, II поверх. Експедиція місцева в Агенції Соколовського ул. Ягайлонська ч. 1.

Рукоюмі звертає ся ліше та попередну засторогу.

Рекламації лише неопечатані в вільні від порта. — Оновіткі звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сot. Подяки і приватні донесення по 30 сot. від стрічки.



повідано з початку на стрілі, опісля відстрилювано. Протягом дня викинено 30.000 куль. Одні приневолено армати від Бізані до мовчанки. Рівночасно почали Греки посувати ся вперед на цілій лінії. О год. 3. розпочала ся втеча Турків. Опір Турків був дуже слабий.

#### Сніг в Трані.

Турецький урядовий звіт стверджує, що від 3. днів ізза сніговій здержано зовсім воєнні операції на лінії Чаталджі і перед Булліром. Лише на захід від Буяк Гайклер зведено малу сутічку, побідну для Турків. В околиці Сіліврії не видно ворога. Бомбардування Адриянополя в останніх трох днях тривало дальше, але лише третьої днини було сильніше.

#### Ворохобия на Чаталджі?

На царгородській біржі передавано вчера вістку про поважні заворушення серед війска на лінії Чаталджі. Іменно військова ліга на вість, що правительство хоче відступити Адриянопіль, і оршила йти на Царгород і повалити молодотурецьке правительство. Сумерком військо обсяло Порту, а також доми членів кабінету і заведено всі суперники обережності. Амбасадори великороджав поробили приготовлення, щоби на случай ворохобії відтяті Перу кордоном моряків. Великий везир успокоїв амбасадорів запевненім, що немає бесіди про загрожене столиці.

#### Справа мира.

Болгарський посол в Парижі заявив, що Болгарія в справі військового відшкодування не відступить ні на крок. Туреччина має вкріти скарби, про які ніхто не знає. Європа повинна помочи Туреччині вижити скрізь. Джеvid бей оголосив був свого часу, що європейські послісти були лише тягаром для Туреччини, тепер позбула ся їх, отже можна їй лише погратулювати. (Іка пекура іронія! — прям. Ред.). Вірителі Туреччини в тепер вірителями балканського союза, коли отже хотять від него грошей, повинні старатися о признанні військових коштів.

Зачувати, що молодотурецький комітет величезною більшостю заявив ся за чесним миром, який вдоволив би всіх мусульман, в противіні случаю треба би вести дальше війну, хоч би Адриянопіль упав.

“Танін” осуджує правительство за його прослобу о посередництво великороджав, однак стверджує, що Порта ще не зобовязала ся до нічого. Прилюдна опінія не має причини до занепокоєння. “Танін” поручає правительству непоколебиму витревалість.

“Journal des Débats” пише: Опір чорногорського короля проти мирових переговорів, закім здобуде Скутарі, не становить поважної небезпеки. Можна заключити мир без його згоди, а він буде мусіти його пошанувати. Давенник критикує домагання Болгарії в справі відшкодування.

Відпоручники гравичних новітів Добруджі предложили іменем мешканців Гешовової і Давенової меморіял з засторогою проти евентуального відступлення сих областей Румунії.

Збір амбасадорів в Лондоні радив вчера під проводом Грея 2½ години. Слідуюче заєдане відбудеться відторник.

І так, засувавши міжнародне положене, витворене балканською війною можна сказати, що представити: В мирових переговорах застій — про демобілізацію поки що немає ще бесіди. Новину дні в капітуляція Явіни, боронена Ессад напою. В сей спосіб на західній області війни лишило ся ще Скутарі. Греки пояснили свою воєнну кампанію незвичайним щастем.

## Просимо відновити передплату.

## НОВИНКИ.

— Календар. В суботу: руско-кат.: Полікарпа; римо-кат.: Івана Бека. — В неділю: руско-кат.: Тараса; римо-кат.: Францішка.

— Соймова виборча реформа. З Відня доносять: Др. К. Левицький привів компромісову формулу д-ра Леа в справі рад повітових, але

заявив, що остаточне рішення в сій справі, чий прилад разом з фільмами. Арештований зависиме від ухвал соймового, українського суду в клубу та „Народного Комітету“, котрі збиряють ся в суботу на нараду в сій справі. В справі рад повітових осягнено порозуміння на такій основі: 1) Задержані дотеперішніх курій. 2) Чисельні відносини курій лишають ся такі самі. 3) До повітових рад обов'язують посередні вибори, а відбуваються будуть в той спосіб, що на 500 мешканців громади, котрі платять податки безпосередні і додатки громадські, буде припадати один виборець, управлений до вибору членів рад повітових. Може сим виборцем бути кожний, не так як досі, війт і делегат громади. Комісія соймової виборчої реформи має бути скликана на 17. с. м. а сойм на 18. с. м. Сойм по переказанню буджету буджетової комісії, буде відложеній, а радати буде лише комісія над законом нової виборчої реформи.

— Про съв. Йосафата Кунцевича вийшла книжка по хорватці п. з. Sjedinjena crkva medju Slavenima i cjezim zaštitnik sv. Josafat Kuncewic, nadbiskup poločki, mučenik. Sastavio Dr. Dionisije Njaradi (ректор дух. Семінарії в Загребі). Книжка появилася на пакетом Товариства св. Єгеронима, яке за річну вкладку 1 К дас своїм членам річно по кілька десятка аркушів печати (в 1912. р. поверх 70 аркушів).

— Ювілей Романович. Опровівши здорововіл 1.000 числа свого видавництва і збільши “об'єднання в ресторані Лясоцького”, який “затянулся до поздній ночі” — покріплени на силі видали редактори „Прикарпатської Русі“ ювілейне число на великовівів папері сим разом всеціл присвячене династії Романовичів, з портретами царів і царят. Не дали ся засоромити „Галичанинові“, який ще вчорашньої днини те саме зробив. „Подільська Русь“ зробила достойно своє діло. Тепер черга на „державну Русь“.

— Історія з ювілейними русофільськими демонстраціями в Галичині приводить мимоволі думку: що сказали би російське правительство, російська прокуратура і російська громадянсьтво, коли би російські Українці, беручи взір з галицьких „Москалів“ уладили собі ювілеї дому Габсбургів? Відоносів не трудна до розвязки. До кількох днів по українські печати можна би відспівати панаходи, а съмільчаки опинили би ся там, звідки соня Божого не видно. Ну, але й се не перешкодити російським Дов-Кішотам кричати що сили про „насилія и стони русскихъ въ Галиции“.

— Про самий ювілей доносять телеграми: В присутності царської пари, царів і вдови і великих князів відбулося в Петропавловській катедрі богослужіння за померших царів з дому Романовичів. Між іншими відправляє службу Богу також сербський митрополит.

Вчера рано 21 арматних вистрілів з Петропавловської кріпості оповістило початок ювілейних торжеств. О год. 11. удалися царська пара із Зимової палати до казанського собору, де привітав їх патріарх Антиохій разом з духовенством. Патріарх мав промову до царя і царів, після чого відправив богослужіння. По богослужінні царська рідна повернула серед оваций населення до Зимової палати. Цілий Петербург в прикрасіений, а вечером був ілюмінований.

Ще декілька слів про становище українського громадянства в Галичині в справі ювілею Романовичів. Се становище виразилося в повній зігноруванні сего події. Українська печать, крім мімоідініх заміток збула ювілей мовчанкою. Нехай веселять ся кати України — нам се байдуже. В Богу надія, що наша майбутня радість буде для них смутком. Історія перелистковує ся; читаємо нинішчу єї сторону, але не знаємо, яка буде завтрашня.

— Відомін подїй на львівськім медичнім відділі. Ректор львівського університета звіс зараджене, на основі якого був заборонений вступ до будинків медичних заведень. Студенти медицини можуть в цілі одержання „відділати“ зголосувати ся лично у професорів. Вчерашнього дня був в заведеннях повний скопій.

— Арештовані шпигуни батюшки. До снощи нашої новинки, в якій згадували ми про арештовані на дівірці в Хирові москово-полісько-святыни, „Gaz wiecz.“ доносить, що арештований зоре ся Осип Мінчакевич і в укінченні богословом. Ідучи в Перемишля виконував з помосту зелінничого воза фотографічні знімки зелінничих мостів і дівірців. В хвили арештовання виявлено у нього фотографі-

заявив, що остаточне рішення в сій справі, чий прилад разом з фільмами. Арештований зависиме від ухвал соймового, українського суду в клубу та „Народного Комітету“, котрі збиряють ся в суботу на нараду в сій справі. В справі рад повітових осягнено порозуміння на такій основі: 1) Задержані дотеперішніх курій. 2) Чисельні відносини курій лишають ся такі самі. 3) До повітових рад обов'язують посередні вибори, а відбуваються будуть в той спосіб, що на 500 мешканців громади, котрі платять податки безпосередні і додатки громадські, буде припадати один виборець, управлений до вибору членів рад повітових. Може сим виборцем бути кожний, не так як досі, війт і делегат громади. Комісія соймової виборчої реформи має бути скликана на 17. с. м. а сойм на 18. с. м. Сойм по переказанню буджету буджетової комісії, буде відложеній, а радати буде лише комісія над законом нової виборчої реформи.

— „Прикарпатська Русь“ подаючи сю новинку каже, що Мінчакевича арештовувала поліція тому, бо „у него висить на ремні фоторефографічний апарат“. До чого однак був потрібний сей прилад арештованому і про докази шпигунства, які у Мінчакевича найдено. „Прикарпатська Русь“ не згадує.

— Що краї то обичай.. „Głos Narodowy“ розказує, що на збори людовців в під пропора Стапінського в Тарнові прийшло близько 100 осіб, головно виборчих хлопських гіней, переважно віддані душою Стапінському, а радше диктаторові сторонництва. Сі „гості“ під проводом молодого партійного секретаря перед візлом були оправдані від шинку до шинку, окроплювані алькогolem настроювали ся відповідно... Очевидно, що се добре ціху поличину виробленість польських силин. Однак в тій самій статі, де говорять ся про „ідейне“ підкріплювання ся алькогolem польських селян, дотепені автор сердить ся на Українців, які завдають свої мандати.. темноті українського народу. Ту отже пахне двома методами.

— На слідах православної пропаганди. У православного „батюшка“ Цимбала, що „працює“ в Золочівці, відбула ся днів 28. лютня з р. трусиця. Не найдено — як він сам пише в православній „Прикарпатській Русі“ — „ничого подозрільного“ (хібаж він дитина, щоби держава „кое-что подозрительное“ для ревізії — прям. складача). Насердившися на ревізію, заявляє Цимбал, що: „преслѣдований и погрозъ не устранишъ“.

— Курси для неграмотних вояків Українців відбудуться від Віднії під проводом о. курата Калати. Учать на них наші однорічні добровольці і інтелігентніші жовніри, що покінчили кілька класів гімназіальних. Побирає науку близько 500 жовнірів.

— Крадіжка на почті. В Сяноці відбула ся сими днями розправа против Ігнатія Адама, поштмайстра в Буківська, котрій допустив ся крадіжки і обманьства на суму 20 тисячів корон. Коли свого часу шконтркуючий комисар викрив в касі недостачу 10 тисячів корон, жінка Адама з розпухи перетягла собі була жили на руках і лише в трумуді удалося її відрвати. Обжалованій Адам допускав ся обманьства в той спосіб, що на американських переказах сам підписував адресатів і фальшивав громадські печатки а відтак відбирає гроші. Пошкодоване також заведене кредитове для торгові і промислу в Львові на квоту 3.447 К. Слідство і розправа виказала легкодушне життя обжалованого, в наслідок чого він попав у величезні довга мимо того, що мав звич 6 000 К доходу. На основі вердикту судів присяжних засудив трибунал Ігнатія Адама на два роки тяжкої вязниці обостреною постом що місяця.

— Огонь на дівірці. Межи зелінничими варсттами на головні дівірці у Львові, заняла ся вчера в полуночі ново відбудована куна. Огонь постав в наслідок лихой будови дімаря. Згоріли вязані криші, а сама криша, яка була скляна, потріскала. Шкода виносить 5.000 К. По півгодинні праці удалось ся огніві поготові загасити огонь.

— Російські національні краски. „Утро Росії“ довідує ся, що в часі ювілейних торжеств по раз останніх будуть уживати краски червоні-сіно-блілі на пропорах і прикрасах, опісляж, згідно з виробленою вже предложеною призначані будуть народними красками: чорна, жовта і біла. — Що тоді зроблять з своїми пропорами і лентами наші кацапи? Треба буде съвіжих відзанак, тому важадають съвіжих рублів, або пішлють протест проти того, що міністри „історическі колори“ на якісні „мазепинко єврейско-польсько-австрійські“. Се буде якась „мазепинська“ штучка.

— Плакала сей спів і берегла від ушкодження переняті від Греків церковні напів. Київ, сей осередок цілого релігійного життя на Русі, був заразом розсадником, з котрого церковний спів розповсюджувався по цілій державі. За Ярослава Мудрого вводяться на нашу землю рівнож поважні і обрядові напів болгарські, а в Києві повстасівій домордний, незвичайно мельодійний спів церковний, т. зв. київський напів. Сей повний напів, задля свого внеслого, релігійного настрою, називається ново-руським, красним, або коротко бруслімкою.

Мимо скорого розповсюдження церковних напів по цілій руській державі та вводження нових болгарських і новоруських спів церковний не тратить свого поважного і релігійного настрою.

Доперва в половині XVIII. віку наступав під тим оглядом зміна на гірше; композитори переписуючи церковні напіви з старинних нот в лінійні ноти позвалили собі, для догідності потного укладу, змінити їх мельодію. Ще більшу шкоду нашій церковній музичні нанесли чужосторонні композитори, котрі довгі часи перебували на руській землі як дірігенти церковних хорів. Тоті люди не знаючи ані духа нашого обряду, ані властивостей руського язика, почали старинні церковні напіви на свій лад після вподоби перек

западної музики, вже то італійської або німецької.

Поверх сто літ оставала наша церковна музика під тим нездоровим для неї шкідним впливом. Повстало много творів церковного змісту але усі они були перенесені горячим духом Італії, лише руского чутя і типового, обрядового характера.

Ми цінімо ті твори, признаємо їм немалу музичну вартість, однак уважаємо їх як чужосторонні не нашу штуку. Тимчасом підростають і вишколюються свої рідні композитори як Бортнянський, Березовський, Ведель і інші; однак в перших літах їх діяльності не приносять они ніякої користі для видивнення нашої церковної музики в упадку. Усі они образують ся в заграничних школах музичних, переїмають ся їх напрямом та застачують повою почуте краси нашої церковно-обрядової музики. Тоті, хоч наші, композитори, покидають рідну, ілідну ниву церковної музики а пишуть твори в дусі своїх учителів чужинців.<sup>3)</sup>

Сей неприродний і шкідний розвій нашої церковної музики діждав ся ще більшого "у-совершена", коли чужинці, композитори і дірігенти наших духовних хорів, почали вводити живцем в нашу церковні загравичні, съїцькі, музичні твори та прикроювати до них на силу текст церковних пісень. — Наколи додамо і те, що переважно ті твори мали чисто оперово-театральний характер, то зрозумімо, що церковні хори перемінилися радше в концертну естраду, а богослуження, передовсім літургія, страшно утерпіли через те, що своїм святім і поважнім настрою.

В часі того невідрадного положення нашої церковної музики руський народ передішов, в насідок політичних переворотів під владу двох держав: Австрії і Росії. В Росії церковна музика скорше отримала ся з того нездорового занадто-европейського впливу, що яким довшім час оставала. Она найшла ся в тім кориснішім положеню, що усі тогочасні церковні композитори-Русини походили якраз в закордонні Русі і там же цілій час працювали. Они то самі пізнають вскорі злій напрям своєї дотеперішньої музичної діяльності, пізнають, що їх праця на чужім полі не принесе хісна, тож навертають чим борше до поправи.<sup>4)</sup> Они зачинають черпачку силу і натхнене з незмірних істочників старо-церковного ірмологійного після, тож в короткі часі стають на властивим грунті звертаючи музичні церковні єї давній вид, давній свободу і красу. Многи з них, як приміром Львов, поганоюють оригінальним церковним мельодіям їх невмінний вид, поділ текту і текст, добробляючи лише до них гармонійний уклад.

(Дальше буде).

<sup>3)</sup> Літоп. Нестора Гл. XII.

<sup>2)</sup> Неаполітанець Арап (1735) передував на Русі 24 літ. Австрієць Старцер ( $\dagger$  1793) писав концерти для руских церковних хорів. Рауах укладав музичну до псальмів. Італієць Галіоппі написав много церковних творів; рівною Салієрі, Мартін і інші пробували своїх композиторських спосібностей.

<sup>3)</sup> Березовського учив чужинець Цоппіс, Бортнянського Галіоппі а Веделя і Дехтярева Сарти.

<sup>4)</sup> Примір. Бортнянський покидає свій дотеперішній концертний спосіб компонування а творить діла чудової краси, повні духа релігійно-обрядового як: До ісполюється, Нині сили, Прийдіте ублажім, Тіло Христ., Чертог Твої, Ангел воліяще, Благобрзаній Йосиф, Под Твою милость, Единородний і ін.

## Телеграми

з дня 7. марця.

Відень. (ТКБ). „Korr. Wilhelm“ доносить, що цісар, який відбував від жовтня прохід в польські військові замки, проходжував ся вчера з оглядом на погоду в польському по своїм відповідає за редакцію Семен Горук.

Будапешт. (ТКБ). Вчера вели ся в соймі дальші наради над виборчою реформою. Площа перед соймовим будинком виглядала як архітектурна. Надзвичайні військові середники усунено. На засідання замкнено загальну розправу, в якій забирає голос також гр. Тісса.

Лукач звернув ся в своїй короткій промові проти внеска п. Гісвайна про переказане предлоги комісії, в якій були би заступлені всі сторонництва. Внесок відкинуто і замкнено засідання. Найближче нині.

Відень. (ТКБ). Вчера відбулося тут конститууюче засідання надзвірчої ради австр. товариства продажі сірників, заложеного в цілі спільні продажі виробів фабрики „Сольо“ і „Геліос“.

Відень. Фабрики чоколяди і цукорків постановили відвіснити ціни чоколяди о 10 сант. на кільограмі.

Будапешт. (ТКБ). Всі робітники фабрики кораблів „Danubius“ в Речі розпочали страйк, який відбувся в злукі з заповідженім угорським загальним страйком.

Берлін (ТКБ). „Germania“ довідує ся, що одноразові кошти скріплена німецької армії виносять округло мільйон, а скріплена сил винесе 168.000 осіб.

Терст. Доносять тут, що при здачі Яніні половиною 22.000 Турків. Страти Греків оцінюють кругло на 5.000 убитих і ранених.

Відень. (ТКБ). Шкільна комісія вибрала підкомітет до нарад над внеском про управильне плати професорів вищих шкіл, починаючи засідання на тільки сил відбрати ся, щоби до кожного з окрема писати. Так прошу уміально: прыміт ласкаво тих кілька стрічок, що їх звичайно слівкою всім разом відиваю. Най Господь Бог Вас благословлює та здоровлем і всіма ласками і всім добрим щедро нагородите.

## Подяка.

В тяжкім моїм горю по страті неуспішно старатвою і чуйною товаришки жити, бл. п. жені мої Юлії, в котрою я прожив 60 літ і 4 місяці, спривили болючому серцю мому невимовну пільгу ті численні вирази співчуття, які від всіх сторін живців други і знакомі мені ласкаво обвінчили.

Рад би я в цілого серца кожному з особи висловити горячу подяку, за всі ті щирі слова, якими до серця моого промовляли та мов бальзам на болючі рані зливали. Та годі вже 85-літньому старцеві на тільки сил відбрати ся, щоби до кожного з окрема писати. Так прошу уміально: прыміт ласкаво тих кілька стрічок, що їх звичайно слівкою всім разом відиваю. Най Господь Бог Вас благословлює та здоровлем і всіма ласками і всім добрим щедро нагородите.

В Остріві коло Тернополя 6. марта 1913. р.

o. Іван Любович.

## ДОСТАВА"

Стов. зареєстр. з обмен. (дворазовою) порукою.

Дирекція: Львів, ул. Домініканська 11.

Склади: Львів, ул. Руска 20.

Станіславів, ул. Смольки 1.

Перемишль, Ринок 26.

Поручас свої богато заосмотрені склади усіх церковних річей. Приймає усіякі направи, золочена і переплети.

Достарчає дзвонів готових і після замовлень та стрійних дзвіночків.

Поручас церковних малірів, різьбарів, золотарів і підприємців будови і направи. Продав церковне і столітє біле та срібло, правдиве, хінське і альпаку. Виготовлює хоругви і прапори для „Сокілів“ і Чит. „Просявії“.

Церквам-Членам дає 2% додаткового опусту при закупні.

Кожда Церквю, кождай Русин починен стати членом „Достави“.

Уділ 20 К, платний також ратами;

вписове 1 К; дивіденда за 1912 р. 7%.

Часть зиску розділює „Достава“

на церковні і народні цілі.

Хто купує в „Доставі“ купує у себе; збільшує народне майно, попирає рідний промисл.

Інформацій удільне дирекція, ул.

Домініканська 11; на жадане висилає

484(26)

## !!! Свій до свого !!!

Перший Український Висилковий Дім Музичних Струмінгів

## ОРКАН

у Львові, ул. Тиха ч. 1. поручас по найдешевших цінах: скрипки, баси, цитри, флейти, клярнети, труби, бубни і т. д. та закладає цілі сокільські, січові, читальняні і шкільні струнні або дуті оркестри на всякий склад.

Цінник даром.

Накладом Piusverein-у появилися гарно виконані ілюстровані переписні листки з малюнками артиста-маляра Асмана, які представляють найбільше займаючі сцені з другої турецької облоги Відня.

Сі листки висилав

## Kanzlei des Piusvereines,

Wien, I. Bäckerstrasse 9.

по 1К 60 с за серію (20 листків) разом з початковою оплатою. Поодинокий листок коштує 10 сант. Замовлення належить висилати на висилку згадану адресу.

## Рух зелізничних поїздів

обовязуючий з днем 1. мая 1912 р. після часу середно-европейського.

Замітка. Поїзди поспішні означенні грубым друком. Години нічні від 600 вечером до 559 рано означенні підчеркнені чисел мініутових.

## Віїзг зі Львова

з головного дівірця:

До Кракова: 12<sup>35</sup>, 3<sup>40</sup>, 8<sup>22</sup>, 8<sup>35</sup>, 2<sup>45</sup>, 3<sup>45</sup>\*, 5<sup>46</sup>†, 6<sup>05</sup>, 7<sup>00</sup>, 7<sup>30</sup>, 11<sup>10</sup>.

\* до Ряшева.

† до Мішана.

До Підволочиська: 6<sup>10</sup>, 10<sup>35</sup>, 2<sup>27</sup>, 2<sup>50</sup>†, 8<sup>40</sup>, 11<sup>13</sup>.

† до Красного.

До Черновець: 2<sup>50</sup>, 6<sup>10</sup>, 9<sup>15</sup>, 9<sup>37</sup>, 2<sup>25</sup>, 3<sup>05</sup>\*, 6<sup>28</sup>†, 7<sup>58</sup>†, 11<sup>00</sup>.

\* до Станіславова, † до Коломиї, \* до Ходорова кожного попереднього дня перед неділею і святом.

До Стрия: 6<sup>00</sup>, 7<sup>30</sup>, 1<sup>45</sup>, 6<sup>50</sup>, 11<sup>25</sup>.

До Самбора: 6<sup>58</sup>, 9<sup>05</sup>, 3<sup>50</sup>, 10<sup>56</sup>.

До Сокала: 7<sup>35</sup>, 2<sup>21</sup>, 8<sup>00</sup>, 11<sup>35</sup>\*

\* до Рави рускої (лише в неділі).

До Яворова: 8<sup>40</sup>, 5<sup>45</sup>.

До Підгашевця: 5<sup>55</sup>, 4<sup>53</sup>.

До Стоянова: 7<sup>55</sup>, 6<sup>00</sup>.

з дівірця „Львів-Підзамче“:

До Підволочиська: 6<sup>25</sup>, 10<sup>55</sup>, 2<sup>42</sup>, 3<sup>07</sup>†, 9<sup>01</sup>, 11<sup>30</sup>.

† до Красного.

До Підгашевця: 6<sup>09</sup>, 1<sup>21</sup>\*, 5<sup>15</sup>, 10<sup>40</sup>§.

\* лише до Винника. § до Винника лише в суботу і неділю.

До Стоянова: 8<sup>12</sup>, 6<sup>17</sup>.

з дівірця „Львів-Личаків“:

До Підгашевця: 6<sup>28</sup>, 1<sup>40</sup>\*, 5<sup>36</sup>, 10<sup>59</sup>§.

\* лише до Винника. § до Винника лише в суботу і неділю.

До Стоянова: 9<sup>21</sup>, 6<sup>11</sup>.</